

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

291 פ"ק פ"ק כי תבוא תש"ס ז' אליון 991
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: בחודש אלול יכול לגלות מה תפקידו בעולמו

ענה לו רבי זושא: הכתוב אומר "כי אדם לעמל יולד" כל אדם מגיע לעולם עבור דבר שעליו לעמול, לכל נשמה שיורדת לעולם, יש תפקיד מיוחד ועמל מיוחד עלי אדמות. לכל נשמה יש שליחות מיוחדת לה ורק לה! ואסור להחליף שליחות אחת בחברתה, כי כל נשמה צריכה לעשות מה שמוטל עליה.

יש אדם שכוחו גדול בלימוד התורה ובהרבצת תורה לתלמידים, ולשם כך הקב"ה הורידו לעולם, והשני כוחו גדול בתפילה, והשלישי כוחו גדול במעשי צדקה וחסד, ולשם כך הוא נשלח לעולם הזה. והעיקר שכולם יכוונו במעשיהם, לעשות נחת רוח לאביהם שבשמים.

כך אמר לו רב זושא, תפקידך להיות ראש ישיבה, להשמיע שיעורי תורה, להעמיד את דור העתיד של עם ישראל. וכך נפרדו לשלום.

אמר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע לרבי מאיר שפירא מלובלין, נכון שיודע אתה להתפלל אבל עליך לדעת שכל אחד יש לו את השליחות המיוחדת שלו, ולך נועד משמים שליחות אחרת ולא דוקא מעולם התפילה.

רבי מאיר שפירא חזר לביתו, וזכה להוריד לעולם שתי מרגליות, האחת, לימוד הדף היומי, שנתקבל בכל תפוצות ישראל עד היום הזה. והשנייה, הקמת ישיבה הידועה ישיבת חכמי לובלין, שהוציאה מתוכה לגיונות של תלמידי חכמים ביניהם הגאון רבי שמואל וואנזר צוק"ל.

על פי זה יש לומר "אני לדודי" יהודי מתקרב אל הקב"ה בחודש אלול, אם על ידי תפילה או תורה, אולם גם צריך "דודי לי" שהדרך שבחר בה לעבוד את ה' תהיה הדרך הנכונה עבורו, שעבודה הוא נשלח לעולם. ובחודש אלול יש את הסייעתא דשמיא שהקב"ה מנחה את היהודי בדרך אמת, להכיר מה תפקידו בעולמו.

להזמנת ספרי נחלת שדה על התורה והמועדים
תנאים ואומראים.

ניתן לחייג 0504145482

לשמיעת שיעורים: 0772618021

דורשי רשומות גילו לנו כי "אלול" ראשי תיבות: "אני לדודי ודודי לי": לכאורה מהי הכפילות, הרי אם "אני לדודי" – אם אני מתקרב אל ה', ממילא התוצאה היא "דודי לי"?

אלא מסופר על הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל מחולל ומקים את הרעיון של הדף היומי, שהיה חסידו של האדמו"ר הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע, בכל פעם שהוא היה בה להסתופף בשבת בצל רבו, היו מבקשים ממנו שיגש לתפילת מוסף, והוא היה השליח ציבור, והיה לו כח מיוחד שהוא היה סוחר עמו את כל המתפללים.

שבת אחת לאחר התפילה שהוא ישב לאכול יחד עם רבו, שיבח אותו האדמו"ר מאוד על התפילה שלו, ושהוא מאוד נהנה ממנה.

ניצל זאת רבי מאיר שפירא ושאל את רבו, שינחה לו את הדרך, האם בגלל שהוא ניחן בכשרון של קול יפה, אולי תפקידו לשמש שליח ציבור בקביעות?

ענה לו הרבי: שהוא רוצה לספר לו מעשה שהיה. ידוע שהרה"ק רבי זושא מאניפולי היה עורך גלות, נודד מעיר לעיר ומארץ לארץ, ורבי זושא היה מנצל את הגלות הזאת להחזיר את האנשים בתשובה.

באחד הפעמים הוא הגיע לעיר מסוימת שהיתה שם ישיבה, אשר שיעורי ראש הישיבה שם היה שם בכל רחבי אירופה, וגם רבי זושא החליט להיכנס ולשמוע את שיעוריו, ואכן הוא כ"כ נהנה מדברי התורה, והתענג עליהם, לאחר השיעור הוא ניגש אל ראש הישיבה ושיבח אותו על שיעורו. אמר לו ראש הישיבה, אינני יודע למה, אבל יש לך חן מיוחד על פניך, איזו מעלה יש בך? השיב לו רבי זושא ללמוד אני לא יודע אבל להתפלל לפני רבון העולמים אני יודע.

שמע זאת ראש הישיבה ביקש מרבי זושא שילמד אותו כיצד להתפלל, הסכים רבי זושא, עזבו את בית המדרש נכנסו לאיזה חדר צדדי, וכך במשך כמה שעות הוא לימד אותו את רזי התפילה וסודותיה.

ראש הישיבה הוקסם משיעורו של רבי זושא, והרגיש שהוא פשוט הולך שבי אחריו, ולאחר שהסתיים השיעור, הוא ביקש מרבי זושא שהוא רוצה לעזוב את כל תלמידיו, את הישיבה כולה, ולהיות תלמידו של רבי זושא, לזכות ולו פעם אחת להתפלל תפילה בכוונה זכה וטהורה כפי שכיוונו בה אנשי כנסת הגדולה, וכפי שמכוונים בה בכל יום ויום הצדיקים הקדושים.

מובא במדרש בילקוט שמעוני (פרשת בראשית רמז מ"א): זה ספר תולדות אדם, העביר לפניו כל הדורות, הראהו דוד, חיים חקוקין לו ג' שעות. אמר לפניו: רבונו של עולם! לא תהא תקנה לזה? אמר, כך עלתה במחשבה לפני. אמר לו: כמה שני חיי? אמר לו: אלף שנים. אמר לו: יש למתנה ברקיע? אמר לו: הן. אמר לו: שבעים שנים משנותי יהיו חותם זה. מה עשה אדם? הביא את השטר וכתב עליו שטר מתנה, וחתם עליו הקב"ה אצל סטרו ואלד. אמר אדם: רבונו של עולם! פיות זו מלכות וזמירות הללו נתונות לו במתנה ע' שנה שיחיה ויהא מזמר לפניך וזה שאמר הכתוב (תהילים מ' ח) "הנה באתי במגלת ספר כתוב על". ע"כ.

כמו כן מבואר בזוה"ק (פרשת בראשית דף נה). שאדם הראשון נתן לדוד המלך שבעים שנות חיים וז"ל (תרגום): זה ספר תולדות אדם, אמר רבי יצחק: הראה הקב"ה לאדם דיוקנם של כל הדורות העתידיים לבוא לעולם, ואת כל החכמים והמלכים שעתידיים לקום על ישראל, כיון שראה דוד מלך ישראל שאין לו חיים, אלא עתיד להיוולד ולמות מיד, אמר אדם להקב"ה, משנים שלי אני רוצה לתת לדוד שבעים שנים, וגרעו מאדם שבעים שנים ונתן הקב"ה לדוד.

אלא שבזוה"ק (פרשת וישלח דף קסח). מובא, כי לא רק אדם הראשון נתן לדוד שבעים שנה משנותיו, אלא גם האבות אברהם יעקב ויוסף: "ומאדם קדמא הוו שבעין שנין דאתקיים דוד מלכא בעלמא, תו אבהן שבקו ליה מחייהון כל חד וחד, אברהם שבק ליה וכן יעקב ויוסף".

ומפרש שם הזוה"ק את החשבון, כי אברהם אבינו היה ראוי לחיות מאה שמונים שנה ולא חי רק קע"ה שנה, כי השאיר לדוד חמש שנים משנותיו, יעקב היה ראוי לחיות קע"ה שנים וחי רק קמ"ז, כי נתן לדוד כ"ח שנים מחייו. ויוסף הצדיק היה צריך לחיות קמ"ז שנה וחי חי מאה ועשר שנים, כי שהאיר לדוד ל"ז שנים, סך הכל שבעים שנה.

ושואלים כל המפרשים, מכיון שכבר אדם הראשון השאיר לדוד שבעים שנה, לאיזה צורך השאירו לו גם האבות שבעים שנה? זאת ועוד, אם גם האבות כמו אדם הראשון השאירו לו שבעים שנה, אם כן היה צריך שיהיה דוד פעמיים שבעים שנה – ק"מ שנה?

בביאור אור החמה על הזוה"ק מביא תירוץ בשם הרה"ק רבי אברהם גאלנטי זי"ע [כדי שנבין את גדלותו העצומה ראוי לציין שתי עובדות שמביא בספר קב הישר פרק ט"ו זה לשונו: "ואם אגיד לכם מן העונה גדולה שבינינו, הנה סיפר לי הרב הגדול רבי מנחם, בן הרב הגדול רבי אברהם גאלנטי ז"ל, שפעם אחד נשא על כתיפו שק עם קמח מן השוק, ובא מאחוריו הגאון הרב הגדול מורנו הרב רבי שלמה שאגיס ז"ל, וחסף את השק מעל כתפיו של רבי אברהם גאלנטי, ונשבע בחייו שאל יולך שום אדם זה השק עם הקמח לבית רבי אברהם גאלנטי הנזכר לעיל, כי אם הוא בעצמו דוקא, כי אמר החכם רבי שלמה שאגיס הנזכר לעיל, שהוא עדיין רך בשנים ממנו וחזק ממנו. להפציר בו הרב אברהם גאלנטי שלא יעשה לו ככה, כי הרב רבי שלמה שאגיס היה גדול בתורה ומופלג בעושר. ולא רצה רבי שלמה כלל, וטען רבי שלמה שאגיס בעצמו השק עם קמח לבית הזקן רבי אברהם גאלנטי.

וכן פעם אחת בא החסיד מורנו הרב רבי אברהם גאלנטי הנזכר לעיל מכפר עין זיתון, וקנה שם כד אחד ומילא אותו מים מתוקים מן באר שבכפר עין זיתון, שהן מים חשובים מאוד, ובדרך הילוכו פגע בו החסיד רבי מסעוד ואמר לו רבי, תן לי מעט מים, כי צמא אני. והיטה רבי אברהם גאלנטי את שכמו להשקותו, ומיד לקח רבי מסעוד את הכד על שכמו ונשבע להוליכו לביתו של רבי אברהם גאלנטי, ונשבע שלא יפצור בו. וכן כל בני החבורה כשהיו רואין את רבי אברהם גאלנטי ברחוק שלושים אמות היו עומדין לפניו, ואחר כך כשהיה מקרב אליהם, היו נושקים את ידיו ואמרו לו: הלואי שנהיה מצע תחת רגליך בעולם הבא. כי היה חסיד גדול ועניו, והיה תמיד מזהיר אותנו שיהיה שלום וריעות ואחוה ואהבה בינינו. זכותו יעמוד לנו ולכל ישראל, על פי המבואר בתיקוני זוהר (תיקון כ"ו דף עב). שאדם הראשון לאחר חטא עץ הדעת הוצרך לחזור בגלגול של האבות הקדושים שיתקנו אותו, ממילא הוצרך לתקן גם את השבעים שנה שנתן לדוד המלך, ולכן הוצרך להתגלגל באבות הקדושים ולתת שוב את השבעים שנה.

החיד"א בספרו מדבר קדמות (מערכת ד' אות ו') מתרץ, כיון שמצינו שדוד המלך לא היה ישן אלא שיתין נשמי, נמצא כי דוד המלך חי פעמיים שבעים שנה – שבעים שנה של ימים ושבעים שנה של לילות. לכן היה צריך שגם אדם הראשון וגם האבות הקדושים יתנו לו שבעים שנה.

בדומה לזה כתב לתרץ בספר יודעי בינה, שבאמת דוד המלך היה צריך לחיות מאה וארבעים שנה, אלא שאז היה בית המקדש נדחה בעוד שבעים שנה, כי אין רשות לדוד המלך לבנות את בית המקדש,

ממילא העדיף דוד המלך לקצר את שנות חייו, ולחיות רק שבעים שנה כדי לזרז את בניית בית המקדש, וזאת על ידי שהיה ער גם בלילות וממילא היו לו חיים כפולים שבעים שנים של ימים ושבעים שנים של לילות.

וביאר בזת הפסוק בתהילים (פרק ט"ז, ו' ז'): "חבלים נפלו לי בנעמיים אף נחלת שפרה עלי, אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי". חבלים נפלו לי בנעמיים שתי מתנות נפלו לי מאדם הראשון ומהאבות הקדושים, "אף נחלת שפרה עלי" אולם בית המקד שהקרא "נחלה" שפרה עלי" יקר לי מאוד ורוצה אני בבניינו, ואיך אחיה פעמיים שבעים שנה? לכן "אברך את ה' אשר יעצני" – שנתן לי עצה, "אף לילות יסרוני כליותי", להתייסר ולהישאר ער בלילה, וכך ייחשב כאילו חי פעמיים שבעים שנה.

נמצא על פי דבריו כי אדם הממעט בשינה בלילה ואינו ישן כלל אלא רק מנמנם, נחשב לו כאילו חי פעמיים ביממה אחת ומתקצרים שנותיו.

בזה נבוא ונבאר את דברי הגמרא בסוכה (כו:): אמר אביי: שנתיה דמר (רש"י: רבה בר נחמני) כדרב דרב, ודרבי כדוד, ודוד כדסוסיא ודסוסיא שיתין נשמי.

וכתב רש"י: כרב - דממנו למד מדת שינתו, שהיה ישן רב ביום כשיעור זה. דרב כרבי - ורב למדה מרבינו הקדוש, שגדל אצלו. ורבי כדוד - כך קבל מאבותיו, שזו היתה שינת דוד מלך ישראל. ע"כ.

והנה, רש"י פירש את דברי הגמרא שמדובר על שינת היום, שהיו ישנים ביום פחות משיתין נשמי ומשמע שבליילה היו ישנים יותר. אולם ברמב"ם (פ"ד מהלכות דעות ה"ה) כתב שלא יישן ביום כלל, ודייק מכך האור שמח שאף לא יישן פחות משיתין נשמי, ומשמע שהרמב"ם למד שהגמרא עוסקת בשינת הלילה, שבליילה היו ישנים פחות משיתין נשמיין.

והנה, רבינו הקדוש בחר הנהגה זו שלא לישון משום שהיה מזרעו של דוד המלך, כמו כן רב נהג כן כי דרכו היתה לאמץ את הנהגותיו של רבו רבינו הקדוש, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ב ה"ד): "לעולם ירבה אדם בשתיקה ולא ידבר אלא או בדבר חכמה או בדברים שצריך להם לחיי גופו, אמרו על רב תלמיד רבנו הקדוש, שלא שח שיחה בטלה כל ימיו". כמו כן מצינו ברמב"ם בהלכות תפילין (פ"ד ה"ח): "אמרו עליו על רב תלמידו של רבינו הקדוש, שכל ימיו לא ראוהו שהלך ארבע אמות בלא תורה או בלא ציצית או בלא תפילין". ע"כ.

ומדויק מלשון הרמב"ם שהאמורא רב היה נוהג על פי מורו ורבו רבינו הקדוש, וממילא גם אימץ את הנהגה לישון פחות משיתין נשמיין. אולם צריך ביאור, מה ראה רבה בר נחמני שלא היה תלמידו של רב אלא של רב הונא ורבי יוחנן (עירובין יז. ועי' עירובין מ: שהיה רבה בר נחמני לומד מרב הונא בחיי רב), למנוע עצמו משינה ולהסתפק בפחות משיתין נשמיין?

הגמרא בהוריות (יד.) מביאה, שרבה רב יוסף התמודדו על מקום ראשות הישיבה, שהאחד רב יוסף הצטיין במעלת "סיני" שהיה בקי גדול ואילו רבה הצטיין כ"עוקר הרים", הלכו ושאלו את חכמי ארץ ישראל את מי להעדיף סיני או עוקר הרים, והשיבו להם: סיני כיון שהכל צריכים למארי חטיא. ולפי תשובה זו היו צריכים למנות את רב יוסף, אבל רב יוסף ענוותנותו סירב ולכן מינו את רבה בר נחמני שנעשה ראש ישיבה למשך עשרים ושתיים שנה. ורק לאחר פטירתו קיבל רב יוסף את ראשות הישיבה למשך שנתיים בלבד.

וצריך לדעת שויתור על ראשות הישיבה אין זה דבר של מה בכך, רש"י (בתענית כא.) כותב וז"ל: מנהג הוא מי שהוא ראש ישיבה היו מגדלין אותו משלהן, ומעשירין אותו, כדאמרינן לגבי כהן גדול בסיפרא וביומא (יה). והכהן הגדול מאחיו גדלוהו משל אחיו. ע"כ. כלומר רב יוסף ויתר על ממון וכבוד רב.

כמו כן ההפסד היה לא רק גשמי אלא גם רוחני, שכן הגמרא בכתובות (מב:) אומרת, אמר רבא האי מילתא קשאי בה רבה ורב יוסף עשרין ותרתיני שנין ולא איפרק עד דיתב רב יוסף ברישא ופירקה... הרי שיש סיעתא דשמיא מיוחדת בלימוד התורה רק כאשר נעשים ראש ישיבה. כמו כן הלימוד שונה כמו שמצינו בנדה (יד:), דרבי כיון דריש מתיבתא הוא ושכיחי רבנן קמיה, מחדדן שמעתתיה. כלומר, לימוד של ראש ישיבה הוא מוצלח יותר מאשר של כל אדם אחר, בכל זאת רב יוסף מוותר על מעמדו כראש ישיבה.

על פי דברי ספר יודעי בינה, יש לפרש ולומר כי רבה בר נחמני לא היה יישן בלילות, כיון שחשש שמא נגזר לו לחיות יותר מרב יוסף, ואיזו רב יוסף לא יהיה ראש ישיבה, כן אימץ את הנהגתו של דוד שלא לישון אף בלילה, ממילא ביממה אחת נחשב לו כאילו הוא חי יומיים, ובזה יקצר את ימיו כדי שגם רב יוסף יוכל לשמש ראש ישיבה.